

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรม
การใช้ความรุนแรงของสามี

หนังสืออ้างอิง
เฉพาะในห้องสมุด

ศุทธิณี ปิยะสุวรรณ

123 ๒๕.ย. 2546

163831

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2545

ISBN 974-9570-94-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีการศึกษา 2545

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิเศษ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาณุรูป)

..... กรรมการ

(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิเศษ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาณุรูป)

..... กรรมการ

(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชื่นชม เจริญบุษ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิณี ชิดเชิดวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ..๒๕.. เดือน ..ตุลาคม..... พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง
จากรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษ ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. มณีนันท์ ภาณุรูป และ ดร. สมโภชน์ อเนกสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำ
ปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตลอดจนได้ให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เกษรา ศรีพิชญากุล รองศาสตราจารย์ ดร. ชื่นชม
เจริญยุทธ และ นพ.อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อ
เสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้
กรุณาชี้แนะ ช่วยปรับแก้ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาล นายอำเภอ
ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้จัดการโรงงานและสถานประกอบการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่
กรุณาเอื้อเฟื้อความสะดวกและให้คำแนะนำในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณสตรีสมรสทุกท่าน
ที่กรุณาให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้อย่างเปิดเผยและเต็มใจ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
บูรพาที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัย

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และขอบคุณพี่ชาย ที่ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย เป็น
กำลังใจด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนที่มีส่วนทำให้วิจัยเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี
ขอขอบพระคุณ โรงพยาบาลคั่นตังกักและหน่วยงาน ที่ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อครั้งนี้

คุณประโยชน์ อันพึงมีจากการศึกษาครั้งนี้ ขอถวายเป็นพุทธบูชา และบูชาพระคุณ
คุณพ่อ คุณแม่ คุณครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศุภรณิ์ ปิยะสุวรรณ

43911617 : สาขา : การพยาบาลครอบครัว; พย. ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ : การรับรู้/ พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี

ศุภินี ปิยะสุวรรณ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้

ความรุนแรงของสามี (FACTORS AFFECTING THE PERCEPTION OF MARRIED WOMEN TOWARD HUSBANDS' VIOLENT BEHAVIORS) อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.ดร. วรณี เดียวอิสระ Ph.D., ผศ.ดร. มณีรัตน์ ภาครูป ปช.ค., ดร. สมโภชน์ อนนกฤษ กศ.ค. 137 หน้า. ISBN 974-9570-94-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของสตรีสมรส ต่อพฤติกรรมการใช้การ ความรุนแรงของสามี ทางด้านร่างกาย จิตใจ และเพศ และ ศึกษาปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ ประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำ รุนแรงในวัยเด็ก ประสบการณ์อ้อมเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การรับรู้บทบาทชายหญิง และ อำนาจ ครอบครัวย ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี กลุ่มตัวอย่างคือ สตรี สมรสที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี จำนวน 162 คนในจังหวัดชลบุรี ซึ่งได้ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน 2545 เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุปกติ(simultaneous multiple regression)

ผลการวิจัยพบว่า สตรีสมรสรับรู้ต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี โดยรวมอยู่ในระดับรุนแรง ก่อนข้างมาก ปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ ประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็กของสตรีสมรส ประสบการณ์อ้อมเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวของสตรีสมรส การรับรู้บทบาทชายหญิง อำนาจ ครอบครัวย สามารถร่วมกันทำนาย การรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี ได้ร้อยละ 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$ เมื่อพิจารณาตัวแปรทำนายแต่ละตัวพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี ได้แก่ การรับรู้บทบาทชายหญิง ($\beta = .29, p < .001$) และ ประสบการณ์อ้อมเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวของสตรีสมรส ($\beta = -.25, p < .005$) โดยการรับรู้ บทบาทชายหญิง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของ สามี

ข้อค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการรับรู้บทบาททางเพศที่ถูกต้อง รวมทั้ง การป้องกัน และ แก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

43911617 : MAJOR : FAMILY NURSING ; M.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORD : PERCEPTION / HUSBANDS' VIOLENT BEHAVIORS

SUTHINEE PIYASUWAN : FACTORS AFFECTING THE PERCEPTION OF MARRIED WOMEN TOWARD HUSBANDS' VIOLENT BEHAVIORS. THESIS ADVISORS : WANNEE DEOISRES, Ph.D.(Nursing), MANERAT PHAKTOOP, Ph.D (Demography) AND SOMPHOCH ANEGASUKHA ,Ed.D., 137 P. ISBN 974-9570-94-4

The purpose of this research was to assess the perception of married women toward husbands' violent behaviors and to examine factors affecting their perception toward husbands' violent behaviors. The sample consisted of 162 married women who were between 20-40 years old residing in Lopburi province. Multistage random sampling technique was used to select the subjects. The data were collected by using self-report questionnaires and were analyzed by simultaneous multiple regression.

The result of the study revealed that the perception of married women toward husband's violent behaviors was rated at a high level . Five predictor variables in combination explained 18 % of variance of potential for perception of married women toward husband's violent behaviors ($p < .001$). Only gender roles ($\beta = .29, p < .001$) and childhood witness of abuse in family ($\beta = -.25, p < .005$) were independently and significantly associated with their perception toward husbands' violent behaviors. It was also found that gender roles were the most important predictors of potential for perception of married women toward husband's violent behaviors.

The findings of the study suggest the need for promoting the gender role perception and prevention of family violence.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงต่อสตรี	10
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี .	18
ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ระหว่างคู่สมรส.....	30
ประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว.....	32
การรับรู้บทบาทชายหญิง.....	35
อำนาจครอบครัว.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	44

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	54
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
 4 ผลการศึกษา	 60
ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ของสามี และข้อมูลทั่วไปของ ครอบครัว.....	 62
ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรม.....	69
ประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำในวัยเด็ก.....	69
ประสบการณ์อ่อนเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว.....	72
การรับรู้บทบาทชายหญิง	75
อำนาจครอบครัว.....	75
ส่วนที่ 3 การรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี.....	77
ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี ของสตรีสมรส.....	 82
 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	 87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก.....	111
ประวัติผู้วิจัย.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวน ร้อยละ ของสตรีสมรสกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ การศึกษา รายได้.....	62
2	จำนวน ร้อยละ ของสามีกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ การศึกษา รายได้.....	64
3	จำนวน ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปในครอบครัวของสตรีสมรสกลุ่มตัวอย่าง.....	66
4	จำนวน ร้อยละ ของการถูกระทำรุนแรงด้านร่างกายในวัยเด็ก.....	69
5	จำนวน ร้อยละ ของการถูกระทำรุนแรงด้านจิตใจในวัยเด็ก.....	70
6	จำนวน ร้อยละ ของการถูกระทำรุนแรงด้านเพศในวัยเด็ก.....	71
7	จำนวน ร้อยละ ของการพบเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ด้านร่างกาย.....	72
8	จำนวน ร้อยละ ของการพบเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ด้านจิตใจ.....	73
9	จำนวน ร้อยละ ของการพบเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ด้านเพศ.....	74
10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้บทบาทชายหญิง.....	75
11	จำนวน ร้อยละ ของการตัดสินใจในเหตุการณ์ต่างๆระหว่างคู่สมรส.....	75
12	จำนวน ร้อยละ ของครอบครัวสตรีสมรสในเรื่องการใช้อำนาจครอบครัว	77
13	จำนวน ร้อยละ ของการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ของสามี ด้านร่างกาย.....	78
14	จำนวน ร้อยละ ของการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ของสามี ด้านจิตใจ.....	79
15	จำนวน ร้อยละ ของการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ของสามี ด้านเพศ.....	81
16	ค่า tolerance และ VIF ของตัวแปรอิสระ.....	83
17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในระหว่าง ตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ และ ตัวแปรทำนายกับตัวแปรทำนาย.....	83
18	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คลอยพหุคูณแบบปกติของตัวแปรทำนายการรับรู้ พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด.....	84
19	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คลอยพหุคูณแบบปกติของตัวแปรทำนายการรับรู้ พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามีพิจารณาตามตัวทำนายที่มีอิทธิพลอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ.....	86

20	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	113
21	ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำ รุนแรงในวัยเด็ก.....	115
22	ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนประสบการณ์อ้อมเกี่ยวกับการใช้ ความรุนแรงในวัยเด็ก.....	115
23	ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสตรีสมรสจำแนกตามการรับรู้พฤติกรรม การใช้ความรุนแรงของสามี.....	116

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แสดงขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี กับประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็ก.....	118
4 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี กับประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็ก.....	118
5 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี กับการรับรู้บทบาทชายหญิง.....	118
6 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี กับอำนาจครอบครัวที่ภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจเป็นส่วนใหญ่.....	119
7 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี กับอำนาจครอบครัวที่สามีเป็นผู้ตัดสินใจเป็นส่วนใหญ่.....	119